ROZSUDOK SÚDU PRVÉHO STUPŇA (piata komora)

z 8. októbra 2008 *

Vo veci T-68/04,

**SGL Carbon AG,** so sídlom vo Wiesbadene (Nemecko), v zastúpení: M. Klusmann a A. von Bonin, advokáti,

žalobca,

proti

**Komisii Európskych spoločenstiev,** v zastúpení: F. Castillo de la Torre a W. Mölls, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci H.-J. Freund, advokát,

žalovanej,

ktorej predmetom je návrh na zrušenie rozhodnutia Komisie 2004/420/ES z 3. decembra 2003 týkajúceho sa konania o uplatnení článku 81 [ES] a článku 53 Dohody EHP

* Jazyk konania: nemčina.

(vec C.38.359 - Výrobky na báze uhlíka a grafitu pre elektrické a mechanické aplikácie) [*neoficiálny preklad*] a subsidiárne návrh na zníženie výšky pokuty uloženej žalobcovi uvedeným rozhodnutím,

SÚD PRVÉHO STUPŇA
EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV (piata komora),

v zložení: predseda komory M. Vilaras (spravodajca), sudcovia M. Prek a V. Ciucă,

tajomník: K. Andová, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 27. februára 2008,

vyhlásil tento

**Rozsudok**

**Skutkové okolnosti**

1 SGL Carbon AG (ďalej len „SGL“ alebo „žalobca“) je nemecký podnik vyrábajúci najmä výrobky na báze uhlíka a grafitu na ich elektrické a mechanické využitie.

2 Zástupcovia Morgan Crucible Company plc (ďalej len „Morgan“) sa 18. septembra 2001 stretli so zástupcami Komisie, aby im ponúkli svoju spoluprácu pri preukázaní existencie kartelu na európskom trhu s výrobkami na báze uhlíka a grafitu pre elektrické a mechanické aplikácie a aby požiadali o uplatnenie opatrení zhovievavosti upravených v oznámení Komisie 96/C 207/04 o neuložení alebo znížení výšky pokút v prípadoch kartelov [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES C 207, 1996, s. 4, ďalej len „oznámenie o spolupráci“).

3 Komisia 2. augusta 2002 podľa článku 11 nariadenia Rady (EHS) č. 17 zo 6. februára 1962, prvého nariadenia implementujúceho články 85 a 86 zmluvy (Ú. v. ES, 1962, 13, s. 204; Mim. vyd. 08/001, s. 3), adresovala C. Conradty Nürnberg GmbH (ďalej len „Conradty“), Le Carbone-Lorraine (ďalej len „LCL“), Schunk GmbH a jeho dcérskej spoločnosti Schunk Kohlenstoff-Technik GmbH, (ďalej spolu len „Schunk“), Eurocarbo SpA, Luckerath BV, Gerken Europe SA, ako aj žalobcovi žiadosti o informácie týkajúce sa ich správania na predmetnom trhu. List adresovaný Schunk sa tiež týkal činnosti Hoffmann & Co. Elektrokohle AG (ďalej len „Hoffmann“), ktorý kúpil Schunk 28. októbra 1999.

4 Žalobca listom z 30. septembra 2002 odpovedal na žiadosť o informácie.

5 Listom zo 17. marca 2003 požiadal o uplatnenie oznámenia o spolupráci a postúpil Komisii dôkazy týkajúce sa predmetného kartelu.

6 Komisia 23. mája 2003 na základe poskytnutých informácií zaslala žalobcovi a ostatným dotknutým podnikom, a síce Morgan, Conradty, LCL, Schunk a Hoffmann, oznámenie o výhradách. Žalobca vo svojej odpovedi uviedol, že v podstate nepopiera skutočnosti uvedené v oznámení o výhradách.

7 Po vypočutí dotknutých podnikov, s výnimkou Morgan a Conradty, Komisia prijala rozhodnutie 2004/420/ES z 3. decembra 2003 týkajúce sa konania o uplatnení článku 81 [ES] a článku 53 Dohody EHP (vec C.38.359 - Výrobky na báze uhlíka a grafitu pre elektrické a mechanické aplikácie) [*neoficiálny preklad*] (ďalej len „Rozhodnutie"), ktoré bolo žalobkyni oznámené listom z 11. decembra 2003. Zhrnutie Rozhodnutia bolo uverejnené v úradnom vestníku z 28. apríla 2004 (Ú. v. EÚ L 125, s. 45).

8 Komisia v Rozhodnutí uviedla, že podniky, ktorým je určené, sa podieľali na jednom a nepretržitom porušovaní článku 81 ods. 1 ES a od 1. januára 1994 článku 53 ods. 1 Dohody o Európskom hospodárskom priestore (EHP), ktoré spočívalo v priamom alebo nepriamom určovaní predajných cien a iných obchodných podmienok uplatňovaných vo vzťahu k zákazníkom, v rozdeľovaní trhov, a to najmä prideľovaním zákazníkov, a vo vedení koordinovaných činností (množstevné obmedzenia, zvyšovanie cien a bojkot) proti konkurentom, ktorí neboli členmi kartelu (odôvodnenie č. 2 Rozhodnutia).

9 Rozhodnutie obsahuje tieto ustanovenia:

*„Článok 1*

Nasledujúce podniky porušili ustanovenia článku 81 ods. 1 [ES] a od 1. januára 1994 ustanovenia článku 53 ods. 1 Dohody EHP tým, že sa v uvedených obdobiach podieľali na rade dohôd a zosúladených postupov v odvetví výrobkov na báze uhlíka a grafitu pre elektrické a mechanické aplikácie:

— [Conradty] od októbra 1988 do decembra 1999,

— [Hoffmann] od septembra 1994 do októbra 1999,

— [LCL] od októbra 1988 do júna 1999,

— [Morgan] od októbra 1988 do decembra 1999,

— [Schunk] od októbra 1988 do decembra 1999,

— [SGL] od októbra 1988 do decembra 1999.

*Článok 2*

Za porušenia uvedené v článku 1 sa ukladajú nasledujúce pokuty:

— [Conradty]: 1 060 000 eur,

— [Hoffmann]: 2 820 000 eur,

— [LCL]: 43 050 000 eur,

— [Morgan]: 0 eur,

— [Schunk]: 30 870 000 eur,

— [SGL]: 23 640 000 eur.

Pokuty sú splatné v lehote troch mesiacov od doručenia tohto rozhodnutia…

Po uplynutí tejto lehoty sa automaticky stávajú splatnými úroky vypočítané na základe úrokovej sadzby uplatňovanej Európskou centrálnou bankou na hlavné refinančné operácie k prvému dňu mesiaca, v priebehu ktorého bolo toto rozhodnutie prijaté, zvýšenej o 3,5 percentuálneho bodu.“

10 Čo sa týka výpočtu výšky pokút, Komisia kvalifikovala porušenie ako veľmi závažné vzhľadom na jeho povahu, jeho dopad na trh EHP, pokiaľ ide o dotknuté výrobky, aj keď nemohol byť presne stanovený, a rozsah relevantného geografického trhu (odôvodnenie č. 288 Rozhodnutia).

11 S cieľom zohľadniť špecifický význam protiprávneho konania každého podniku zapojeného do kartelu, a teda jeho skutočný dosah na hospodársku súťaž, Komisia rozdelila dotknuté podniky do troch kategórií podľa ich relatívneho významu na relevantnom trhu určenom ich trhovými podielmi (odôvodnenia č. 289 až 297 Rozhodnutia).

12 V dôsledku toho LCL a Morgan, ktoré sú považované za dva najväčšie subjekty s trhovými podielmi väčšími ako 20 %, boli zaradené do prvej kategórie. Schunk a žalobca, ktoré sú stredne veľkými subjektmi s trhovými podielmi medzi 10 a 20 %, boli zaradené do druhej kategórie. Hoffmann a Conradty, považované za malé subjekty z dôvodu trhových podielov menších ako 10 %, boli zaradené do tretej kategórie (odôvodnenia č. 37 a 297 Rozhodnutia).

13 Na základe predchádzajúcich úvah Komisia stanovila východiskovú sumu pokuty v závislosti od závažnosti a dĺžky trvania porušenia na 35 miliónov eur pre LCL a Morgan, na 21 miliónov eur pre Schunk a žalobcu a na 6 miliónov eur pre Hoffmann a Conradty (odôvodnenie č. 298 Rozhodnutia).

14 Pokiaľ ide o dĺžku trvania porušovania, Komisia prijala názor, že všetky dotknuté podniky sa dopustili jedného dlhodobého porušenia. Z dôvodu porušenia trvajúceho jedenásť rokov a dva mesiace Komisia zvýšila východiskovú sumu pokuty žalobcu, Morgan, Schunk a Conradty o 110 %. Čo sa týka LCL, Komisia určila dĺžku trvania porušovania na desať rokov a osem mesiacov a zvýšila východiskovú sumu jeho pokuty o 105 %. Pokiaľ ide o podnik Hoffmann, jeho východisková suma pokuty bola zvýšená o 50 % z dôvodu dĺžky trvania porušovania päť rokov a jeden mesiac (odôvodnenia č. 299 a 300 Rozhodnutia).

15 Základná čiastka pokuty určená v závislosti od závažnosti a dĺžky trvania porušenia bola teda stanovená na 73,5 milióna eur v prípade Morgan, na 71,75 milióna eur v prípade LCL, na 44,1 milióna eur v prípade žalobcu a Schunk, na 12,6 milióna eur v prípade Conradty a na 9 miliónov eur v prípade Hoffmann (odôvodnenie č. 301 Rozhodnutia).

16 Komisia nezohľadnila žiadnu priťažujúcu ani poľahčujúcu okolnosť v neprospech alebo v prospech dotknutých podnikov (odôvodnenie č. 316 Rozhodnutia).

17 Pokiaľ ide o uplatnenie oznámenia o spolupráci, Morgan bol oslobodený od pokuty vzhľadom na to, že bol prvým podnikom, ktorý upozornil Komisiu na existenciu kartelu (odôvodnenia č. 319 až 321 Rozhodnutia).

18 V súlade s bodom D uvedeného oznámenia Komisia priznala LCL zníženie výšky pokuty, ktorá by mu bola uložená, ak by nespolupracoval, o 40 %, Schunk a Hoffmann o 30 % a žalobcovi, ktorý začal spolupracovať ako posledný, o 20 % (odôvodnenia č. 322 až 338 Rozhodnutia).

19 V časti rozhodnutia nazvanej „Platobná schopnosť a ostatné faktory“ Komisia po zamietnutí argumentácie žalobcu, ktorou sa snažil preukázať neschopnosť zaplatiť pokutu, pripomenula, že žalobcovi nedávno už uložila tri vysoké pokuty za jeho účasť na iných kartelových činnostiach.

20 Komisia upresnila, že žalobcovi bola rozhodnutím 2002/271/ES z 18. júla 2001 týkajúcim sa konania o uplatnení článku 81 [ES] a článku 53 Dohody EHP (vec COMP/E-1/36.490 - Grafitové elektródy) (Ú. v. ES L 100, 2002, s. 1) vo veci nazývanej „grafitové elektródy“ a rozhodnutím 2006/460/ES zo 17. decembra 2002 týkajúcim sa konania podľa článku 81 [ES] a článku 53 Dohody EHP (vec C.37.667 — Špeciálne grafity) (Ú. v. EÚ L 180, 2006, s. 20) vo veci nazývanej „špeciálne grafity“ uložená pokuta vo výške 80,2 milióna eur za jeho účasť na karteli s grafitovými elektródami a dve pokuty vo výške 18,94 milióna eur a 8,81 milióna eur, t. j. spolu vo výške 27,75 milióna eur za jeho účasť na karteli s izostatickým grafitom a na karteli s extrudovaným grafitom (odôvodnenie č. 358 Rozhodnutia).

21 Vzhľadom na vážne finančné ťažkosti žalobcu a skutočnosť, že rôzne kartelové činnosti, ktoré boli žalobcovi vytýkané, prebiehali súčasne, sa Komisia rozhodla, že za týchto osobitných podmienok nie je nevyhnutné na účely zaručenia účinného odstrašenia uložiť žalobcovi pokutu v plnej výške, a preto ju znížila o 33 % na 23,64 milióna eur (odôvodnenie č. 360 Rozhodnutia).

**Konanie a návrhy účastníkov konania**

22 Žalobkyňa návrhom podaným do kancelárie Súdu prvého stupňa 20. februára 2004 podala žalobu, na základe ktorej sa začalo toto konanie.

23 Po zmene zloženia komôr Súdu prvého stupňa bol sudca spravodajca pridelený do piatej komory, ktorej bola v dôsledku toho táto vec pridelená, ako jej predseda.

24 Na základe správy sudcu spravodajcu Súd prvého stupňa (piata komora) rozhodol o otvorení ústnej časti konania. Prednesy účastníkov konania a ich odpovede na otázky, ktoré im Súd prvého stupňa položil, boli vypočuté na pojednávaní 27. februára 2008.

25 Žalobca navrhuje, aby Súd prvého stupňa:

— zrušil Rozhodnutie v rozsahu, v akom sa ho týka,

— subsidiárne primerane znížil výšku uloženej pokuty,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

26 Komisia navrhuje, aby Súd prvého stupňa:

— zamietol žalobu,

— zaviazal žalobcu na náhradu trov konania.

**Právny stav**

27 Listom doručeným do kancelárie Súdu prvého stupňa 22. februára 2008 žalobca oznámil, že berie späť štvrtý, piaty a šiesty žalobný dôvod, ktoré boli založené na nesprávnom posúdení jeho spolupráce Komisiou počas správneho konania, na nezohľadnení jeho nedostatočnej platobnej schopnosti Komisiou a na údajnej neproporcionálnosti uloženej pokuty vzhľadom na posúdenie nevyhnutnosti účinného odstrašenia.

28 Žalobca na pojednávaní potvrdil svoje späťvzatie vyššie uvedených žalobných dôvodov a upresnil, že návrhy na zrušenie Rozhodnutia uvedené v žalobe sa majú chápať ako týkajúce sa výlučne zrušenia článku 2 Rozhodnutia, ktorým Komisia ukladá pokuty dotknutým podnikom. Tieto vyhlásenia žalobcu boli zaznamenané do zápisnice z pojednávania.

*O určení základnej čiastky*

29 Žalobca tvrdí, že pri určení základnej čiastky pokuty Komisia porušila zásady proporcionality a rovnosti zaobchádzania, ako aj svoju povinnosť odôvodnenia.

O závažnosti porušenia

— O porušení povinnosti odôvodnenia

30 Z ustálenej judikatúry vyplýva, že z odôvodnenia individuálneho rozhodnutia musia vyplývať úvahy inštitúcie, ktorá akt vydala, tak jasne a jednoznačne, aby umožnili dotknutým osobám spoznať dôvody prijatého opatrenia a príslušnému súdnemu

orgánu vykonať súdne preskúmanie. Požiadavka odôvodnenia sa musí posúdiť vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci. Nevyžaduje sa, aby odôvodnenie vymedzovalo všetky relevantné skutkové a právne okolnosti, keďže otázka, či odôvodnenie spĺňa všetky požiadavky článku 253 ES, sa musí posúdiť nielen vzhľadom na znenie predmetného aktu, ale aj na súvislosti, za akých bol tento akt prijatý (pozri rozsudok Súdneho dvora z 2. apríla 1998, Komisia/Sytraval a Brink's France, C-367/95 P, Zb. s. I-1719, bod 63 a tam citovanú judikatúru).

31 Pokiaľ ide o stanovenie pokút z dôvodu porušenia práva hospodárskej súťaže, Komisia plní svoju povinnosť odôvodnenia, ak vo svojom rozhodnutí uvedie okolnosti posúdenia, ktoré jej umožnili vymedziť závažnosť a dĺžku trvania porušenia bez toho, aby bola povinná v ňom uviesť podrobnejší opis alebo číselné údaje týkajúce sa spôsobu výpočtu pokuty (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora zo 16. novembra 2000, Cascades/Komisia, C-279/98 P, Zb. s. I-9693, body 38 až 47; rozsudok Súdu prvého stupňa z 30. septembra 2003, Atlantic Container Line a i./Komisia, T-191/98, T-212/98 až T-214/98, Zb. s. II-3275, bod 1532). Uvedenie číselných údajov týkajúcich sa spôsobu výpočtu pokuty, nech už sú také údaje akokoľvek potrebné, nie je na dodržanie povinnosti odôvodnenia nevyhnutné (rozsudok Súdneho dvora z 2. októbra 2003, Salzgitter/Komisia, C-182/99 P, Zb. s. I-10761, bod 75).

32 Pokiaľ ide o odôvodnenie východiskových súm v absolútnom vyjadrení, je opodstatnené uviesť, že pokuty predstavujú nástroj politiky hospodárskej súťaže Komisie, ktorá musí mať určitú mieru voľnej úvahy pri stanovení ich výšky, aby mohla usmerňovať konanie podnikov v zmysle dodržovania pravidiel hospodárskej súťaže (rozsudok Súdu prvého stupňa zo 6. apríla 1995, Martinelli/Komisia, T-150/89, Zb. s. II-1165, bod 59). Navyše je dôležité vylúčiť, aby boli pokuty ľahko predvídateľné hospodárskymi subjektmi. Nie je teda možné požadovať, aby Komisia poskytla v tomto ohľade iné aspekty odôvodnenia než tie, ktoré sa týkajú závažnosti a dĺžky trvania porušenia.

33 V danom prípade z Rozhodnutia vyplýva, že pokuty boli uložené na základe článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a že Komisia, aj keď Rozhodnutie výslovne neodkazuje na usmernenia k metóde stanovovania pokút uložených podľa článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a článku 65 ods. 5 Zmluvy o ESUO (Ú. v. ES C 9, 1998, s. 3; Mim. vyd. 08/001, s. 171, ďalej len „usmernenia“), určila výšku pokút uplatnením metódy definovanej v usmerneniach.

34 Pokiaľ ide o odvolávanie sa žalobcu na nedostatok odôvodnenia Rozhodnutia týkajúci sa posúdenia závažnosti porušenia a stanovenia východiskovej sumy, stačí uviesť, že z odôvodnení č. 277 až 288 Rozhodnutia vyplýva, že Komisia zreteľne uviedla okolnosti, ktoré vzala do úvahy pri posudzovaní závažnosti porušenia, a to jeho povahu, jeho dopad na trh EHP, pokiaľ ide o dotknuté výrobky a rozsah relevantného geografického trhu, a v súvislosti s každou z týchto okolností vysvetlila jej uplatnenie v danom prípade.

35 Komisia tak v Rozhodnutí uviedla, že:

— predmetné porušovanie spočívalo hlavne v priamom alebo nepriamom určovaní predajných cien a iných obchodných podmienok uplatňovaných vo vzťahu k zákazníkom, v rozdeľovaní trhov, a to najmä prideľovaním zákazníkov, a vo vedení koordinovaných činností proti konkurentom, ktorí neboli členmi kartelu, pričom takéto praktiky predstavujú svojou samotnou povahou najzávažnejší druh porušenia ustanovení článku 81 ods. 1 ES a článku 53 ods. 1 Dohody EHP (odôvodnenie č. 278 Rozhodnutia),

— kartelové dohody boli vykonávané a mali dopad na trh EHP, pokiaľ ide o dotknuté výrobky, aj keď tento dopad nemohol byť presne stanovený (odôvodnenie č. 286 Rozhodnutia),

— kartel pokrýval celý spoločný trh a po vytvorení trhu EHP aj celý tento trh (odôvodnenie č. 287 Rozhodnutia).

36 So zreteľom na všetky tieto faktory Komisia vyvodila záver, že predmetné podniky sa dopustili veľmi závažného porušenia, pre ktoré bod 1 A druhý odsek tretia zarážka usmernení stanovuje pravdepodobnú výšku pokuty nad 20 miliónov eur.

37 Komisia ďalej upresnila, že v rámci kategórie veľmi závažných porušení navrhované rozpätie pokút umožňuje uplatniť diferencované zaobchádzanie s podnikmi, aby sa tak zohľadnila ich efektívna ekonomická kapacita, ktorou môžu spôsobiť značnú škodu v rámci hospodárskej súťaže a stanoviť pokutu na úroveň, ktorá zabezpečí, aby pokuta mala dostatočne odstrašujúci účinok.

38 V rámci tohto diferencovaného zaobchádzania s podnikmi podieľajúcimi sa na porušení, ktoré bolo v dôsledku značných rozdielov z hľadiska významu na trhu o to viac nevyhnutné, Komisia rozdelila dotknuté podniky do troch kategórií podľa ich relatívneho významu na relevantnom trhu určenom ich trhovými podielmi. Vzhľadom na trhový podiel vyčíslený na 14 % bol žalobca zaradený do druhej kategórie (odôvodnenia č. 288 až 297 Rozhodnutia).

39 Na základe predchádzajúcich úvah Komisia stanovila východiskovú sumu pokuty žalobcu v závislosti od závažnosti porušenia na 21 miliónov eur (odôvodnenie č. 298 Rozhodnutia).

40 Také odôvodnenie sa nesmie obmedzovať, ako to robí žalobca, na doslovné a jednoduché opakovanie znenia usmernení a je opodstatnené vyvodiť záver, že spĺňa požiadavky článku 253 ES, ako ho vykladá judikatúra uvedená v bodoch 30 až 32 vyššie.

41 Z toho vyplýva, že žalobný dôvod založený na porušení povinnosti odôvodnenia zo strany Komisie pri stanovení východiskovej sumy pokuty musí byť zamietnutý.

— O rozhodovacej praxi Komisie

42 Žalobca tvrdí, že východiskové sumy stanovené v závislosti od závažnosti porušenia sú neproporcionálne a/alebo diskriminačné v porovnaní s východiskovými sumami stanovenými podľa rovnakého postupu pre iné podniky v podobných veciach.

43 Podľa ustálenej judikatúry predchádzajúca rozhodovacia prax Komisie nemôže slúžiť ako právny rámec pre pokuty v oblasti hospodárskej súťaže, ktorý je tvorený výlučne nariadením č. 17 (rozsudok Súdu prvého stupňa z 20. marca 2002, LR AF 1998/Komisia, T-23/99, Zb. s. II-1705, bod 234) a rozhodnutia týkajúce sa iných vecí majú iba orientačný charakter, pokiaľ ide o existenciu údajnej diskriminácie, keďže je veľmi málo pravdepodobné, že by okolnosti týchto rozhodnutí, ako sú trhy, výrobky, podniky a dotknuté obdobia, boli rovnaké (rozsudky Súdneho dvora z 21. septembra 2006, JCB Service/Komisia, C-167/04 P, Zb. s. I-8935, body 201 a 205, a zo 7. júna 2007, Britannia Alloys & Chemicals/Komisia, C-76/06 P, Zb. s. I-4405, bod 60).

44 V tejto súvislosti sa žalobca uspokojuje s tvrdením, že východiskové sumy stanovené Komisiou sa nachádzajú a nachádzali v prípade cenových kartelov týkajúcich sa trhov

podobného významu vo všeobecnosti pod hranicou 20 miliónov eur a že východisková suma zodpovedá v Rozhodnutí „v priemere“ 48 % obratu dosiahnutého podnikmi na relevantnom trhu oproti 38,8 % vo veci grafitových elektród a 32,2 % v rozhodnutí Komisie 1999/60/ES z 21. októbra 1998 týkajúcom sa konania o uplatnení článku [81 ES] (IV/35.691/E-4 — Izolované potrubia) [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 24, 1999, s. 1) vo veci nazývanej „izolované potrubia“. Treba však uviesť, že tieto všeobecné a nepresné úvahy v súvislosti s odkazmi na údaje o priemerných hodnotách nestačia na preukázanie existencie neproporcionálneho a/alebo diskriminačného zaobchádzania vo vzťahu k žalobcovi.

45 Presnejší odkaz na rozhodnutie Komisie týkajúce sa veci súvisiacej so špeciálnymi grafitmi, v ktorej východiskové sumy boli zreteľne nižšie ako východiskové sumy v danom prípade napriek celkovo vyšším trhovým podielom dotknutých podnikov, taktiež nie je relevantný.

46 Ako oprávnene zdôrazňuje Komisia, osobitné podrobné údaje týkajúce sa veľkosti relevantných trhov umožňujú rozlíšenie medzi vyššie uvedenou vecou a daným prípadom. Aj za predpokladu, ako tvrdí žalobca, že veľkosť trhov EHP s izostatickým grafitom a s extrudovanými výrobkami sa pohybovala vo veci týkajúcej sa špeciálnych grafitov medzi 100 a 120 miliónmi eur a medzi 60 a 70 miliónmi eur, táto veľkosť trhov je zjavne a značne nižšia ako celková veľkosť trhu EHP s výrobkami na báze uhlíka a grafitu pre elektrické a mechanické aplikácie, ktorá dosahovala 291 miliónov eur v roku 1998 (odôvodnenie č. 37 Rozhodnutia).

47 Na pojednávaní žalobca po prvýkrát spochybnil túto sumu 291 miliónov eur stanovenú Komisiou, pričom najmä kritizoval skutočnosť, že Komisia vzala do úvahy hodnotu vlastnej spotreby pri výpočte obratu a trhových podielov dotknutých podnikov.

48 Súd prvého stupňa zastáva názor, že ide o nový žalobný dôvod, ktorého predloženie v priebehu konania je podľa článku 48 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa zakázané. Spochybňovanie vyčíslenia celkovej veľkosti relevantného trhu, ktoré bolo inak na pojednávaní veľmi stručné, sa neopiera o nové skutočnosti, ktoré by vyplynuli v priebehu konania, vzhľadom na to, že výška 291 miliónov eur stanovená Komisiou a úvahy odôvodňujúce zohľadnenie vlastnej spotreby pri výpočte obratu a trhových podielov dotknutých podnikov boli zreteľne uvedené v odôvodneniach č. 37 a 291 až 295 Rozhodnutia. Jednoduché tvrdenie žalobcu, podľa ktorého v žalobe spochybňoval určenie východiskovej sumy pokuty, neumožňuje vyvodiť záver, že predmetný žalobný dôvod predstavuje rozšírenie žalobného dôvodu, ktorý už bol skôr, priamo alebo implicitne, uvedený v návrhu na začatie konania a je s ním úzko spojený. Musí byť teda vyhlásený za neprípustný.

49 Treba ešte pripomenúť, že pri stanovovaní výšky pokút má Komisia právo voľnej úvahy s cieľom usmerňovať správanie podnikov v zmysle dodržiavania pravidiel hospodárskej súťaže (rozsudok Súdu prvého stupňa z 21. októbra 1997, Deutsche Bahn/Komisia, T-229/94, Zb. s. II-1689, bod 127). Skutočnosť, že Komisia uplatňovala v minulosti pokuty v určitej výške za určité druhy porušovania, ju nemôže zbaviť možnosti kedykoľvek zvýšiť túto výšku s cieľom zabezpečiť vykonávanie politiky hospodárskej súťaže Spoločenstva (rozsudok Súdneho dvora zo 7. júna 1983, Musique diffusion française a i./Komisia, 100/80 až 103/80, Zb. s. 1825, bod 109) a posilniť odstrašujúci účinok pokút (rozsudok Súdu prvého stupňa zo 14. mája 1998, SCA Holding/Komisia, T-327/94, Zb. s. II-1373, bod 179, potvrdený v odvolacom konaní rozsudkom Súdneho dvora zo 16. novembra 2000, SCA Holding/Komisia, C-297/98 P, Zb. s. I-10101).

50 Tvrdenie žalobcu, podľa ktorého zvýšenie výšky pokút nebolo práve nevyhnutné, pokiaľ ide oňho, vzhľadom na sankcie, ktoré mu boli uložené v súbežných konaniach, spadá do rozpravy o posudzovaní pojmu účinného odstrašenia uvádzaného v odôvodnení č. 359 Rozhodnutia Komisiou. Žalobca pritom výslovne zobral späť žalobný dôvod, v ktorom vyvodzoval záver o nesprávnom posúdení tohto pojmu Komisiou.

51 V každom prípade treba zdôrazniť, že Komisia oprávnene rozlišovala v rámci konaní a sankcií medzi kartelom týkajúcim sa grafitových elektród, kartelmi týkajúcimi sa izostatického grafitu a extrudovaného grafitu a kartelom týkajúcim sa elektrických a mechanických uhlíkových a grafitových výrobkov, vzhľadom na to, že ide o štyri rôzne porušenia ustanovení článku 81 ods. 1 ES.

52 Z toho vyplýva, že Komisia bola oprávnená uložiť SGL novú pokutu z dôvodu jeho účasti na karteli s výrobkami na báze uhlíka a grafitu pre elektrické a mechanické aplikácie určenú na odstrašenie podniku sankciou presahujúcou úroveň sankcie čisto symbolickej, vzhľadom na to, že za osobitných okolností daného prípadu charakterizovaných čiastočným prekrývaním rôznych kartelových činností, na ktorých sa žalobca podieľal, Komisia dospela k záveru, že zníženie pokuty o 33 % je dostatočné na zabezpečenie želaného odstrašujúceho účinku (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdu prvého stupňa z 15. júna 2005, Tokai Carbon a i./Komisia, T-71/03, T-74/03, T-87/03 a T-91/03, neuverejnený v Zbierke, ďalej len „rozsudok Tokai II“, bod 336).

53 Je opodstatnené napokon pripomenúť, že oprávnenie Komisie ukladať pokuty podnikom, ktoré sa úmyselne alebo z nedbanlivosti dopustili porušenia ustanovení článku 81 ods. 1 ES alebo článku 82 ES, predstavuje podľa judikatúry jeden z prostriedkov priznaných Komisii s cieľom umožniť jej plniť dozorné poslanie, ktoré jej ukladá právo Spoločenstva. Toto poslanie iste zahŕňa povinnosť vyhľadávať a potláčať jednotlivé porušenia, ale rovnako obsahuje úlohu sledovať všeobecnú politiku usilujúcu sa uplatňovať vo veciach hospodárskej súťaže zásady stanovené Zmluvou a v tomto zmysle usmerňovať správanie podnikov (rozsudok Musique diffusion française a i./Komisia, už citovaný v bode 49 vyššie, bod 105, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 9. júla 2003, Archer Daniels Midland a Archer Daniels Midland Ingredients/Komisia, T-224/00, Zb. s. II-2597, bod 105).

54 Z toho vyplýva, že Komisia je oprávnená rozhodovať o úrovni výšky pokút s cieľom posilniť ich odstrašujúci účinok, pokiaľ porušenia daného druhu sú stále pomerne časté — aj keď ich nezákonnosť bola ustanovená od začiatkov politiky Spoločenstva vo veciach hospodárskej súťaže — z dôvodu zisku, ktorý z nich môžu určité zainteresované podniky dosiahnuť (rozsudky Musique diffusion française a i./Komisia, už citovaný v bode 49 vyššie, bod 108, a Archer Daniels Midland a Archer Daniels Midland Ingredients/Komisia, už citovaný v bode 53 vyššie, bod 106).

55 Ako vyplýva z už uvedenej judikatúry, odstrašujúci cieľ, ktorý Komisia oprávnene sleduje pri stanovení výšky pokuty, sa týka zabezpečenia dodržiavania pravidiel hospodárskej súťaže stanovených Zmluvou zo strany podnikov pri uskutočňovaní ich aktivít v rámci Spoločenstva alebo EHP. Z toho vyplýva, že odstrašujúci charakter pokuty uloženej z dôvodu porušenia pravidiel hospodárskej súťaže Spoločenstva nemožno určiť iba v závislosti od osobitnej situácie postihovaného podniku (rozsudok Archer Daniels Midland a Archer Daniels Midland Ingredients/Komisia, už citovaný v bode 53 vyššie, bod 110).

56 V prejednávanej veci, ktorá zodpovedá klasickému druhu porušenia práva hospodárskej súťaže a konaniu, ktorého protiprávnosť Komisia od svojich prvých zásahov vo veci viackrát potvrdila, mohla Komisia považovať za potrebné stanoviť výšku pokuty na dostatočne odstrašujúcu úroveň v medziach stanovených nariadením č. 17.

57 Z toho vyplýva, že žalobný dôvod založený na neproporcionálnom a/alebo diskriminačnom zaobchádzaní vo vzťahu k žalobcovi, pokiaľ ide o stanovenie východiskovej sumy pokuty a vzhľadom na rozhodovaciu prax Komisie, musí byť zamietnutý.

— O rozdelení členov kartelu do kategórií

58 Treba pripomenúť, že vzhľadom na veľký nepomer vo veľkosti medzi dotknutými podnikmi a v snahe o zohľadnenie konkrétneho významu každého z nich, a teda skutočného vplyvu jeho protiprávneho správania na hospodársku súťaž, Komisia v súlade s bodom 1 A štvrtým a šiestym odsekom usmernení v Rozhodnutí uplatnila diferencované zaobchádzanie s podnikmi, ktoré sa podieľali na porušení. Na tento účel rozdelila dotknuté podniky do troch kategórií, pričom vychádzala z obratu dosiahnutého každým podnikom v súvislosti s predmetnými výrobkami, ktorých sa týka toto konanie, na úrovni EHP s tým, že do tohto obratu bola zahrnutá aj hodnota vlastnej spotreby každého podniku. Z toho vyplýva výška trhového podielu vyjadrujúca pomerný význam každého podniku na porušovaní a jeho efektívnu ekonomickú kapacitu, ktorou môže spôsobiť značnú škodu v rámci hospodárskej súťaže (odôvodnenia č. 289 až 291 Rozhodnutia).

59 Porovnanie bolo založené na obrate (vyjadrenom v miliónoch eur) v súvislosti s predmetnými výrobkami, ktorý bol dosiahnutý v poslednom roku porušenia, t. j. v roku 1998, tak ako vyplýva z tabuľky č. 1 nachádzajúcej sa v odôvodnení č. 37 Rozhodnutia a nazvanej „Odhad obratu (vrátane hodnoty zodpovedajúcej využitiu pre vlastnú potrebu) a trhových podielov v rámci EHP v roku 1998 v súvislosti so skupinou výrobkov, ktorá je predmetom konania“:

| Dodávatelia | Obrat (vrátane hodnoty zodpovedajúcej využitiu pre vlastnú potrebu) | Trhový podiel v rámci EHP |
|---|---|---|
| Conradty | 9 | 3 % |
| Hoffmann | 17 | 6 % |
| [LCL] | 84 | 29 % |
| Morgan | 68 | 23 % |
| Schunk | 52 | 18 % |
| SGL | 41 | 14 % |
| ostatní | 20 | 7 % |
| Spolu | 291 | 100 % |

60 V dôsledku toho podniky LCL a Morgan, ktoré sú považované za dva najväčšie subjekty s trhovými podielmi väčšími ako 20 %, boli zaradené do prvej kategórie. Schunk a SGL, ktoré sú stredne veľkými subjektmi s trhovými podielmi medzi 10 a 20 %, boli zaradené do druhej kategórie. Hoffmann a Conradty, považované za malé subjekty z dôvodu trhových podielov menších ako 10 %, boli zaradené do tretej kategórie (odôvodnenia č. 37 a 297 Rozhodnutia).

61 Na základe predchádzajúcich úvah Komisia stanovila východiskovú sumu pokuty v závislosti od závažnosti porušenia na 35 miliónov eur pre LCL a Morgan, na 21 miliónov eur pre Schunk a SGL a na 6 miliónov eur pre Hoffmann a Conradty (odôvodnenie č. 298 Rozhodnutia).

62 Treba zdôrazniť skutočnosť, že žalobkyňa nenapáda samotnú metódu spočívajúcu v rozdelení členov kartelu do kategórií na účely diferencovaného zaobchádzania pri stanovení východiskových súm pokút. Táto metóda, ktorej princíp bol okrem toho potvrdený judikatúrou Súdu prvého stupňa, hoci ignoruje rozdiely vo veľkosti medzi podnikmi tej istej kategórie (rozsudky Súdu prvého stupňa z 19. marca 2003, CMA CGM a i./Komisia, T-213/00, Zb. s. II-913, bod 385, a z 29. apríla 2004, Tokai Carbon a i./Komisia, T-236/01, T-239/01, T-244/01 až T-246/01, T-251/01 a T-252/01, Zb. s. II-1181, ďalej len „rozsudok Tokai I“, bod 217), však vedie k paušalizácii východiskovej sumy stanovenej pre podniky patriace do tej istej kategórie.

63 Žalobca sa naopak opiera o rozsudok Tokai I, už citovaný v bode 62 vyššie, keď tvrdí, že ak sa má rozdelenie do kategórií uskutočniť odstupňovaním približne po 5 % trhových podielov, pretože to umožňuje vyjadriť proporcionalitu rôznych trhových podielov bez toho, aby došlo k nesprávnemu posúdeniu, ako uvádza Súd prvého stupňa v bode 223 uvedeného rozsudku, tak odstupňovanie po 10 % zvolené Komisiou v danom prípade je príliš aproximatívne a neodráža vzťahy na trhu.

64 Tvrdí, že rozdelenie podnikov do šiestich kategórii odstupňovaných po 5 % trhových podielov by viedlo pri zohľadňovaní priemerných trhových podielov v rámci kategórie, alebo pri analýze prahových hodnôt, k východiskovej sume najviac 15,9 milióna eur alebo 14 miliónov eur.

65 Hoci vo veci s grafitovými elektródami je nesporné, že Komisia rozdelila dotknuté podniky do troch kategórií odstupňovaním po 5 % trhových podielov, z bodu 223 rozsudku Tokai I, už citovaného v bode 62 vyššie, ani z celkového odôvodnenia Súdu prvého stupňa nevyplýva, že taký spôsob rozdelenia členov kartelu do kategórií sa považuje za jediný umožňujúci vyjadriť proporcionalitu rôznych trhových podielov bez toho, aby došlo k nesprávnemu posúdeniu v rámci akéhokoľvek konania o uložení sankcie začatého Komisiou.

66 Žalobca nemôže z rozsudku Tokai I, už citovaného v bode 62 vyššie, vyvodzovať údajne aproximatívny či diskriminačný charakter rozdelenia podnikov podieľajúcich sa na karteli do kategórií, ktorý je predmetom Rozhodnutia, len na základe skutočnosti, že Komisia v danom prípade a v rámci výkonu jej širokej miery voľnej úvahy použila inú metódu rozdelenia vytvorením troch kategórií odstupňovaných po 10 % trhových podielov, vzhľadom na to, že počet subjektov, ktorých sa týkalo rozhodnutie vo veci grafitových elektród, a rozloženie ich trhových podielov boli odlišné ako tie, ktoré charakterizujú prejednávanú vec.

67 Je opodstatnené napokon uviesť, že uvažovanie žalobcu vedie v danom prípade k vytvoreniu šiestich kategórií vychádzajúcich z odstupňovania po 5 % trhových podielov (od 0 až 5 % do 25 až 30 %), pričom každá z nich by zahŕňala len jeden podnik, čo je v rozpore so samotnou zásadou kategorizácie.

68 V každom prípade rozdelenie do kategórií, ktoré Komisia uplatnila v Rozhodnutí, musí rešpektovať zásadu rovnosti zaobchádzania, podľa ktorej je zakázané, aby sa s porovnateľnými situáciami zaobchádzalo rozdielne a s rozdielnymi situáciami rovnako, ak také zaobchádzanie nie je objektívne odôvodnené. Okrem toho podľa judikatúry musí byť suma pokút prinajmenšom proporcionálna vo vzťahu ku skutočnostiam zohľadneným pri posúdení závažnosti porušenia (pozri rozsudok Tokai I, už citovaný v bode 62 vyššie, bod 219 a tam citovanú judikatúru).

69 Pri overení toho, či je rozdelenie členov kartelu do kategórií v súlade so zásadami rovnosti zaobchádzania a proporcionality, sa však Súd prvého stupňa v rámci svojho preskúmania zákonnosti výkonu voľnej úvahy, ktorou Komisia disponuje v tejto oblasti, musí obmedziť na preskúmanie toho, či je toto rozdelenie koherentné a objektívne odôvodnené (rozsudky CMA CGM a i./Komisia, už citovaný v bode 62 vyššie, bod 416, a Tokai I, už citovaný v bode 62 vyššie, body 220 a 222).

70 V tejto súvislosti je namieste vyvodiť záver, že rozdelenie podnikov do troch kategórií, na veľké, stredne veľké a malé subjekty, nie je neproporcionálnym spôsobom zohľadnenia ich relatívneho významu na trhu na účely stanovenia východiskovej sumy, pokiaľ to nevedie k hrubo skreslenému obrazu dotknutého trhu. Okrem toho treba uviesť, že s percentuálnymi pomermi 3, 6, 14, 18, 23 a 29 % sa trhové podiely členov kartelu relatívne rovnovážnym spôsobom rozdeľujú do stupnice od 0 až po 30 a že metódu Komisie spočívajúcu v stanovení prahových hodnôt kategórií na 10 a na 20 % nemožno *a priori* považovať za metódu, ktorej chýba vnútorná koherencia.

71 Pokiaľ ide o prvú kategóriu, Komisia do nej zaradila podniky LCL a Morgan a stanovila východiskovú sumu na 35 miliónov eur. Na rozdiel od tvrdení žalobcu táto voľba Komisie nemôže byť kvalifikovaná ako svojvoľná a nejde nad rámec širokej miery voľnej úvahy, ktorou disponuje v danej oblasti.

72 Po prvé treba zdôrazniť, že stanovenie východiskovej sumy na 35 miliónov eur v odôvodnení č. 298 Rozhodnutia predstavuje záver analýzy vypracovanej Komisiou, ako bola uvedená v odôvodneniach č. 277 až 297 Rozhodnutia, v rámci ktorej na jednej strane kvalifikovala porušenie ako také, pričom zohľadnila objektívne okolnosti, teda samotnú povahu porušenia, jeho dopad na trh a geografický rozsah tohto trhu, a na druhej strane vzala do úvahy subjektívne okolnosti, a síce konkrétny význam každého z podnikov podieľajúcich sa na karteli, teda skutočný vplyv ich protiprávneho správania na hospodársku súťaž. V rámci tejto druhej časti svojej analýzy Komisia sledovala najmä cieľ zabezpečiť odstrašujúcu výšku pokuty vzhľadom na pomerný význam každého podniku na porušovaní a jeho efektívnu ekonomickú kapacitu, ktorou môže spôsobiť značnú škodu v rámci hospodárskej súťaže na relevantnom trhu. V závere svojho posúdenia závažnosti porušenia Komisia priamo stanovila východiskovú sumu, v tomto prípade na 35 miliónov eur pre LCL a Morgan, pričom vzala do úvahy všetky vyššie uvedené skutočnosti vrátane cieľa odstrašenia.

73 Po druhé treba poznamenať, že pokiaľ ide konkrétne o porušenia, ktoré majú byť kvalifikované ako „veľmi závažné“, usmernenia sa obmedzujú iba na to, že uvádzajú, že pravdepodobné pokuty sa ukladajú vo výške „nad 20 miliónov [eur]“. Jedinými hornými hranicami uvedenými v usmerneniach, ktoré možno uplatniť na takéto porušenia, je všeobecné obmedzenie na výšku 10 % celkového obratu stanovené v článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 [pozri preambulu a bod 5 písm. a) usmernení] — ktorých porušenie sa v tomto prípade neuplatňuje — a horné hranice týkajúce sa zvýšenia, ktoré možno uložiť na základe dĺžky trvania porušenia (pozri bod 1 B prvý odsek druhú a tretiu zarážku usmernení). Nič v usmerneniach neodporuje tomu, aby v prípade „veľmi závažných“ porušení došlo k zvýšeniu, ktorého absolútna hodnota je rovnaká ako pri zvýšení uplatnenom Komisiou v danom prípade.

74 Po tretie treba uviesť, že na rozdiel od toho, čo tvrdí žalobca, obmedzenie posúdenia proporcionálneho charakteru východiskovej sumy pokuty stanovenej Komisiou na porovnávanie uvedenej sumy s vyššie uvedeným obratom by priznalo neúmernú dôležitosť práve aspektu týkajúcemu sa obratu v súvislosti s predmetnými výrobkami. Okolnosťami, ktoré Komisia v danom prípade brala do úvahy a ktoré môžu odôvodniť vyššie uvedenú sumu, sú vlastná povaha porušenia, jeho konkrétny dopad, geografický

rozsah dotknutého trhu a potrebný odstrašujúci dosah pokuty. V tejto súvislosti Komisia oprávnene kvalifikovala porušenie ako „veľmi závažné“, keďže žalobca sa podieľal na horizontálnom karteli, ktorý mal hlavne za cieľ priamo alebo nepriamo určovať predajné ceny a iné obchodné podmienky uplatňované vo vzťahu k zákazníkom, rozdeľovať trhy, a to najmä prideľovaním zákazníkov, a viesť koordinované činnosti proti konkurentom, ktorí neboli členmi kartelu, a ktorý mal konkrétny dopad na trh EHP s predmetnými výrobkami.

75 Po štvrté treba zdôrazniť, že relevantné obraty LCL a Morgan dosahovali 84 miliónov eur a 68 miliónov eur, čomu zodpovedali ich príslušné trhové podiely vo výške 29 % a 23 %. Komisia teda oprávnene vyvodila záver, že tieto dva podniky majú byť zaradené do tej istej kategórie s priemerným obratom 76 miliónov eur a priemerným trhovým podielom približne 26 %.

76 Keďže zloženie prvej kategórie, ako aj príslušnú východiskovú sumu možno považovať za koherentné a objektívne odôvodnené, treba preskúmať, či druhá kategória zložená zo žalobcu a Schunk bola tiež vytvorená koherentným spôsobom a objektívne odôvodnená.

77 Žalobca tvrdí, že ak v súlade s odôvodnením rozsudku Tokai I, už citovaným v bode 62 vyššie, sa má vzájomný vzťah medzi rôznymi trhovými podielmi odrážať vo východiskových sumách stanovených pre rôzne kategórie, je potom potrebné porovnať „najvyšší trhový podiel v najvyššej kategórii s najnižším trhovým podielom v najnižšej kategórii“. Pomer medzi týmito dvomi trhovými podielmi musí prinajmenšom zodpovedať relatívnemu rozdielu medzi absolútnymi trhovými podielmi. Keďže pomer medzi trhovými podielmi LCL a žalobcu je 2,07, východisková suma pokuty žalobcu, ako aj druhého podniku v rámci druhej kategórie by mala odrážať tento pomer a byť stanovená nanajvýš na 16,9 milióna eur.

78 Opäť treba pripomenúť rozdiely medzi konaním, v ktorom bol vydaný rozsudok Tokai I, už citovaný v bode 62 vyššie, a týmto konaním vzhľadom na počet dotknutých subjektov, rozloženie trhových podielov a skutočnosť, že vo veci grafitových elektród Komisia zvolila uplatnenie osobitnej aritmetickej metódy spočívajúcej v odstupňovaní po častiach približne 5 % trhových podielov, pričom každá časť zodpovedala sume približne 8 miliónov eur. V rozsudku Tokai I, už citovanom v bode 62 vyššie (bod 232), Súd prvého stupňa preskúmal koherentnosť tejto metódy diferencovania, pričom uviedol, že ak si Komisia zámerne zvolí uplatnenie takej aritmetickej metódy, je potom viazaná pravidlami tejto metódy, s výnimkou výslovného odôvodnenia vzhľadom na všetkých členov toho istého kartelu.

79 V každom prípade nič v rozsudku Tokai I, už citovanom v bode 62 vyššie, nenaznačuje, že pomer medzi východiskovými sumami pokút stanovenými v rámci rozdelenia členov kartelu do kategórií musí byť určený podľa pomeru, ktorý existuje medzi trhovým podielom „najväčšieho“ podniku v najvyššej kategórii a trhovým podielom „najmenšieho“ podniku v najnižšej kategórii.

80 Analýza žalobcu, ktorá spočíva v izolovaní jeho trhového podielu a v jeho porovnaní výlučne s trhovým podielom LCL s cieľom určiť pomer medzi východiskovými sumami stanovenými preňho a pre LCL, ktorá by potom bola uplatniteľná na oba podniky v druhej kategórii, v skutočnosti smeruje k popretiu judikatúrou uznanej zásady rozdelenia do kategórií a paušalizácie východiskových súm, ktorú táto zásada zahŕňa.

81 Naopak, zohľadnenie priemerných údajov podnikov rovnakej kategórie ukazuje, že rozdelenie do kategórií uskutočnené v Rozhodnutí je koherentné a objektívne odôvodnené.

82 Priemerný obrat a priemerný trhový podiel LCL a Morgan (prvá kategória) bol 76 miliónov eur a 26 %, zatiaľ čo tie isté údaje boli v prípade Schunk a žalobcu (druhá kategória) 46,5 milióna eur a 16 %. Pomer medzi oboma priemernými hodnotami tak bol 1,634 (pre obrat) a 1,625 (pre trhový podiel).

83 Tieto pomery sa veľmi približujú pomeru medzi východiskovou sumou prvej kategórie (35 miliónov eur) a východiskovou sumou druhej kategórie (21 miliónov eur), ktorý je 1,66. Uvedený pomer teda žalobcu neznevýhodňuje, ale naopak zvýhodňuje, lebo pomer medzi oboma priemernými hodnotami je 1,634 (pre obrat) a 1,625 (pre trhový podiel).

84 Čo sa týka tretej kategórie, do ktorej patrí Hoffmann a Conradty, priemerný obrat a priemerný trhový podiel týchto podnikov bol 13 miliónov eur a 4,5 %. Vzhľadom na hodnoty týkajúce sa LCL a Morgan (prvá kategória) pomer medzi oboma priemernými hodnotami predstavuje 5,846 (pre obrat) a 5,777 (pre trhový podiel). Tieto pomery sa veľmi približujú pomeru medzi východiskovou sumou pre prvú kategóriu (35 miliónov eur) a východiskovou sumou pre tretiu kategóriu (6 miliónov eur), ktorý je 5,83.

85 Pokiaľ ide o porovnanie podnikov zaradených do druhej a tretej kategórie, pomer medzi oboma priemernými hodnotami je 3,576 (pre obrat) a 3,555 (pre trhový podiel), čo zodpovedá takmer presne pomeru medzi východiskovou sumou pre druhú kategóriu (21 miliónov eur) a východiskovou sumou pre tretiu kategóriu (6 miliónov eur), ktorý je 3,5.

86 Treba uviesť, že žalobca v replike tvrdí, že posúdenie založené na priemernej hodnote takisto vedie k diskriminačnému a neproporcionálnemu výsledku, a v tejto súvislosti tvrdí, že Komisia stanovila východiskovú sumu pre LCL a Hoffmann zodpovedajúcu

1,207 milióna eur a 1 miliónu eur za každý percentuálny bod trhového podielu (35 : 29 = 1,207 a 6 : 6 = 1), čo by v prípade uplatnenia na jeho situáciu malo viesť k východiskovej sume vo výške 16,9 milióna eur alebo 14 miliónov eur.

87 Stačí uviesť, že žalobca tým len inou formuláciou opakuje svoju argumentáciu zhrnutú v bode 77 vyššie a založenú na požiadavke prísneho dodržania proporcionality vo vzťahoch medzi každým z týchto podnikov.

88 Táto argumentácia, ako bolo uvedené, smeruje k popretiu zásady rozdelenia podnikov do kategórií, ako bola uplatnená Komisiou v Rozhodnutí a uznávaná judikatúrou, a nemôže byť prijatá Súdom prvého stupňa, s výnimkou prípadu, ak by sa preukázalo, že zaradenie žalobcu do druhej kategórie je v rozpore so zásadami proporcionality a rovnosti zaobchádzania.

89 Žalobca v rámci svojej argumentácie konkrétne tvrdí, že jeho zaradenie do rovnakej kategórie ako Schunk vedie k nerovnému zaobchádzaniu na jeho úkor, keďže trhový podiel Schunk je 18 %, čomu zodpovedá obrat vyšší od obratu žalobcu približne o 12 miliónov eur.

90 Treba pripomenúť, že Schunk a žalobca boli zaradení do rovnakej kategórie s príslušnými trhovými podielmi 18 a 14 %, ktorým zodpovedajú ich obraty na relevantnom trhu 52 a 41 miliónov eur, čo ich jasne zaraďuje do skupiny podnikov, ktorých trhové podiely sa pohybujú medzi 10 a 20 %.

91 Treba zdôrazniť, že rozdiel vo veľkosti medzi Schunk a žalobcom patriacimi do rovnakej kategórie je menší než rozdiel medzi žalobcom a Hoffmann, ktorí patria do dvoch rozdielnych kategórií. Trhový podiel žalobcu (14 %) sa viac približuje trhovému podielu Schunk (18 %) než trhovému podielu najväčšieho subjektu tretej kategórie (Hoffmann, 6 %), keď ich od seba príslušne oddeľujú 4 percentuálne body a 8 percentuálnych bodov. Obmedzený rozdiel medzi Schunk a žalobcom (4 percentuálne body) vzhľadom na nie zvlášť vysoký trhový podiel Schunk tak Komisii umožnil pri zachovaní úplnej koherencie a objektivity, čiže bez porušenia zásad rovnosti zaobchádzania a proporcionality, zaobchádzať so žalobcom rovnako ako so Schunk a zároveň rozdielne ako s Hoffmann a Conradty, teda ako so stredne veľkým subjektom, a stanoviť tak preňho rovnakú východiskovú sumu ako pre Schunk, ktorá je vyššia od východiskovej sumy stanovenej pre podniky Hoffmann a Conradty, ktoré mali veľmi okrajové postavenie na relevantnom trhu (6 a 3 %).

92 Treba ešte pripomenúť, že aj keď sa na niektoré podniky v dôsledku rozdelenia do kategórií uplatňuje východisková suma pokuty v totožnej výške, hoci sú rozdielnej veľkosti, toto rozdielne zaobchádzanie je objektívne odôvodnené prednosťou, ktorú má pri určovaní závažnosti porušenia jeho povaha pred veľkosťou podnikov (pozri rozsudok CMA CGM a i./Komisia, už citovaný v bode 62 vyššie, bod 411 a tam citovanú judikatúru).

93 Žalobca napokon tvrdí, že rozdelenie do kategórií uskutočnené Komisiou je nesprávne, lebo Komisia mala sčítať trhové podiely Schunk a Hoffmann, pretože mali byť tak posudzované so zreteľom na právny stav v čase prijatia Rozhodnutia ukladajúceho pokutu. Za týchto okolností mal byť žalobca zaradený do tretej kategórie zodpovedajúcej trhovému podielu menej ako 20 %, pričom prvú kategóriu by tvoril LCL s trhovým podielom vyšším ako 25 % a druhú kategóriu Schunk a Hoffmann so súhrnným trhovým podielom medzi 20 a 25 %, v danom prípade 24 %. V súlade s rozhodovacou praxou Komisie mala byť preto východisková suma pokuty pre žalobcu nižšia o rozpätie od 17,5 milióna do 13 miliónov eur oproti tej, aká bola stanovená v danom prípade.

94 Treba pripomenúť, že Komisia stanovila osobitnú zodpovednosť v prípade podniku Hoffmann z toho dôvodu, lebo sa samostatne podieľal na porušení od septembra 1994 až do októbra 1999, pričom Schunk prevzal nad ním kontrolu až 28. októbra 1999.

95 V súlade s týmto posúdením, ktoré žalobca priamo nespochybňuje, Komisia rozdelila dotknuté podniky vrátane podniku Hoffmann do troch kategórií, pričom vychádzala z obratu dosiahnutého každým z nich v súvislosti s výrobkami, o ktoré ide v tomto konaní, na úrovni EHP s tým, že doň zahrnula aj hodnotu vlastnej spotreby každého podniku. Z toho vyplýva výška trhového podielu vyjadrujúca pomerný význam každého podniku na porušovaní a jeho efektívnu ekonomickú kapacitu, ktorou môže spôsobiť značnú škodu v rámci hospodárskej súťaže.

96 Porovnanie bolo založené na obrate v súvislosti s predmetnými výrobkami, ktorý bol dosiahnutý v poslednom roku porušenia, t. j. v roku 1998, čo žalobca napáda, pričom tvrdí, odvolávajúc sa na zásadu rovnosti zaobchádzania, že Komisia mala posúdiť situáciu podnikov ku dňu, keď bola pokuta uložená, a v dôsledku toho sčítať trhové podiely Schunk a Hoffmann.

97 Okrem toho, že táto argumentácia vedie k spochybneniu samostatnej zodpovednosti Hoffmann, ako bola stanovená Komisiou v Rozhodnutí, musí byť zamietnutá ako úplne bezdôvodná.

98 Treba uviesť, že žalobný dôvod žalobcu sa týka jednej etapy výpočtu výšky pokuty v závislosti od závažnosti porušenia, v priebehu ktorej Komisia upravuje výšku pravdepodobnej pokuty nad 20 miliónov eur zodpovedajúcej porušeniu kvalifikova-

nému ako „veľmi závažné“, pričom zohľadňuje konkrétny význam každého z podnikov podieľajúcich sa na karteli, čiže skutočný vplyv ich protiprávneho správania na hospodársku súťaž.

99 Pritom pokiaľ ide o rozsah porušenia na trhu a časť zodpovednosti, ktorú znáša každý účastník kartelu, bolo už rozhodnuté, že časť obratu pochádzajúca z predaja tovaru, na ktoré sa porušenie vzťahuje, je spôsobilá naznačiť rozsah tohto porušenia na relevantnom trhu (pozri najmä rozsudok Musique diffusion française a i./Komisia, už citovaný v bode 49 vyššie, bod 121, a rozsudok Súdu prvého stupňa zo 14. mája 1998, Mayr-Melnhof/Komisia, T-347/94, Zb. s. II-1751, bod 369). Ako zdôraznil Súd prvého stupňa, najmä obrat dosiahnutý pri výrobkoch, ktoré boli predmetom reštriktívneho postupu, predstavuje objektívne kritérium, ktoré udáva skutočnú mieru škodlivosti tohto postupu pre riadnu hospodársku súťaž (rozsudok Súdu prvého stupňa z 11. marca 1999, British Steel/Komisia, T-151/94, Zb. s. II-629, bod 643).

100 Komisia pri tejto príležitosti oprávnene vzala do úvahy obrat dosiahnutý v súvislosti s predmetnými výrobkami a trhový podiel na úrovni EHP každého z podnikov pôsobiacich na relevantnom trhu v roku 1998, ktorý bol posledným úplným kalendárnym rokom porušovania, a nie situáciu uvedených podnikov v čase prijatia Rozhodnutia, čiže štyri roky po ukončení porušenia.

101 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že všetky žalobné dôvody týkajúce sa rozdelenia členov kartelu do kategórií, ktoré Komisia uskutočnila v Rozhodnutí, musia byť zamietnuté.

O dĺžke trvania porušenia

102 V súlade s článkom 15 ods. 2 nariadenia č. 17 predstavuje dĺžka trvania porušenia jedno z kritérií, ktoré sa musia zohľadniť pri určení výšky pokuty, ktorá sa má uložiť podnikom zodpovedným za porušenie pravidiel hospodárskej súťaže.

103 Pokiaľ ide o okolnosť dĺžky trvania porušenia, usmernenia rozlišujú medzi krátkodobými porušeniami (vo všeobecnosti v dĺžke trvania kratšej ako jeden rok), pre ktoré sa východisková suma stanovená podľa závažnosti nemôže zvyšovať, strednodobé porušenia (vo všeobecnosti v dĺžke trvania od jedného do piatich rokov), pre ktoré sa táto suma môže zvýšiť o 50 %, a dlhodobé porušenia (vo všeobecnosti v dĺžke trvania viac ako päť rokov), pre ktoré táto suma môže byť zvýšená o 10 % za každý rok (bod 1 B prvý odsek prvá a tretia zarážka).

104 Je nesporné, že žalobca sa podieľal na karteli od októbra 1988 do decembra 1999, čo je obdobie porušovania jedenásť rokov a dva mesiace zodpovedajúce dlhodobému porušeniu, a že východisková suma jeho pokuty bola v dôsledku toho zvýšená o 110 % na základe dĺžky trvania porušenia.

105 Žalobca tvrdí, že toto zvýšenie o 110 % je neproporcionálne a je v rozpore tak s metódou stanovovania pokút upravenou v usmerneniach, ako aj s predchádzajúcou rozhodovacou praxou Komisie.

106 Po prvé, čo sa týka údajného porušenia usmernení, žalobca tvrdí, pričom si zároveň protirečí, že namietané zvýšenie zbavuje významu predchádzajúcu etapu posúdenia závažnosti porušenia a po druhýkrát zohľadňuje tú istú závažnosť, keďže cenové kartely, Komisiou kvalifikované ako „veľmi závažné“ porušenie, sú svojou povahou dlhodobými porušeniami.

107 Prvé tvrdenie žalobcu predstavuje len potvrdenie zásady, ktoré nemá žiadnu relevantnosť. Stačí uviesť, že Komisia po ukončení svojho posúdenia závažnosti porušenia stanovila východiskovú sumu pokuty žalobcu, v danom prípade vo výške 21 miliónov eur. Tým sa táto etapa skončila a Komisia prihliadla na dĺžku trvania porušenia a so zreteľom na dlhodobý charakter porušenia zvýšila východiskovú sumu stanovenú v predchádzajúcej etape. Samotná skutočnosť, že pridaná výška pokuty predstavuje zvýšenie o viac ako 100 % východiskovej sumy, vôbec neznamená, že stanovenie východiskovej sumy v závislosti od závažnosti porušenia je zbavené významu.

108 Druhé tvrdenie takisto nie je dôvodné, keďže vychádza z nesprávneho predpokladu založeného na nevyhnutnej súvzťažnosti medzi povahou určitých porušení a ich dĺžkou trvania a vedie k zamieňaniu si kritérií závažnosti porušenia a trvania porušenia stanovených v článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17.

109 Aj za predpokladu, že cenové kartely sú svojou podstatou určené na to, aby trvali istý čas, nemôže byť Komisii upreté, aby zohľadnila ich skutočnú dĺžku trvania v každom jednotlivom prípade. Určité kartely sú totiž napriek plánovanej dlhodobosti odhalené Komisiou alebo oznámené zo strany účastníka kartelu už po krátkom čase ich skutočného fungovania. Ich škodlivý účinok je nevyhnutne menší ako v prípade, keby boli skutočne vykonávané dlhodobo. Treba teda pri uplatňovaní článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 vždy rozlišovať medzi skutočnou dĺžkou trvania porušení a ich závažnosťou, ako vyplýva z ich vlastnej povahy (rozsudky Tokai I, už citovaný v bode 62 vyššie, bod 259, a Tokai II, už citovaný v bode 52 vyššie, bod 275).

110 Komisia bola preto oprávnená stanoviť v bode 1 B treťom odseku usmernení, že zvýšenie pokuty za dlhodobé porušovanie predstavuje značné posilnenie predošlej praxe s ohľadom na uvaľovanie efektívnych postihov za obmedzenia, „ktoré mali škodlivý dosah“ na spotrebiteľov „za dlhšie obdobie“ (rozsudok Tokai I, už citovaný v bode 62 vyššie, bod 260).

111 Okrem toho bod 1 B prvý odsek tretia zarážka usmernení nestanovuje automatické zvýšenie o 10 % za každý rok dlhodobého porušenia, ale v tomto ohľade ponecháva Komisii mieru voľnej úvahy. Z odôvodnení č. 299 a 300 Rozhodnutia zreteľne vyplýva, že Komisia použila svoju voľnú úvahu tým, že rozhodla o zvýšení východiskových súm pokút o 10 % za každý úplný rok porušenia a dodatočných 5 % za každé ďalšie obdobie presahujúce šesť mesiacov, ale kratšie ako jeden rok, pričom zohľadnila dĺžku trvania porušenia, ktorá bola výrazne dlhšia ako obdobie piatich rokov, ktorému zodpovedá kategória porušení nazývaných „strednodobé“.

112 Skutočnosť, že Komisia uplatnila zásadu zvýšenia o 10 % za každý rok pre všetky podniky podieľajúce sa na porušení, ktoré bolo oprávnene kvalifikované ako dlhodobé, ničím neodporuje usmerneniam a tvrdenie žalobcu týkajúce sa porušenia „zásady degresívneho zvyšovania pokút“ v prípade dlhodobých porušení, ktorej existencia v práve Spoločenstva nie je preukázaná, odporuje jedinému a nepretržitému charakteru porušenia stanovenému Komisiou, ktorý žalobca nepopiera.

113 Komisii preto nič nebránilo, aby v rámci uplatnenia pravidiel, ktoré sama stanovila v usmerneniach, zvýšila východiskovú sumu pokuty žalobcu o 110 % z dôvodu dĺžky trvania porušenia jedenásť rokov a dva mesiace. Okrem toho toto zvýšenie o 110 % nemôže byť považované za zjavne neproporcionálne vzhľadom na dlhodobosť porušenia.

114 Po druhé, pokiaľ ide o údajné porušenie rozhodovacej praxe Komisie, treba uviesť, že táto rozhodovacia prax nemôže slúžiť ako právny rámec pre pokuty v oblasti hospodárskej súťaže, ktorý je výlučne tvorený nariadením č. 17 (rozsudok LR AF 1998/Komisia, už citovaný v bode 43 vyššie, bod 234), a že rozhodnutia týkajúce sa iných vecí majú iba orientačný charakter, pokiaľ ide o existenciu údajnej diskriminácie, keďže je veľmi málo pravdepodobné, že by okolnosti týchto rozhodnutí, ako sú trhy, výrobky, podniky a dotknuté obdobia, boli rovnaké (rozsudky JCB Service/Komisia, už citovaný v bode 43 vyššie, body 201 a 205, a Britannia Alloys & Chemicals/Komisia, už citovaný v bode 43 vyššie, bod 60).

115 V tejto súvislosti sa žalobca odvoláva na tri rozhodnutia Komisie, v ktorých Komisia zvýšila východiskovú sumu pokuty tak, že zohľadnila dĺžku trvania porušenia len od druhého roku obdobia porušovania, a to vzhľadom na to, že usmernenia stanovujú zvýšenie pokuty len v prípade období presahujúcich dĺžku trvania porušenia považovaného za „strednodobé“.

116 Treba však poznamenať, že veci uvádzané žalobcom nie sú porovnateľné s touto vecou.

117 V rozhodnutí týkajúcom sa veci s izolovaným potrubím a v rozhodnutí Komisie 2001/135/ES z 5. júla 2000 týkajúcom sa konania o uplatnení článku 81 [ES] (vec COMP.F.1. 36.516 — Nathan-Bricolux) [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 54, 2001, s. 1) Komisia teda zohľadnila skutočnosť, že predmetné obmedzenia, na rozdiel od tejto veci, neboli vykonávané systematicky v priebehu sporného obdobia.

118 V rozhodnutí 2001/418/ES zo 7. júna 2000 týkajúcom sa konania o uplatnení článku 81 [ES] a článku 53 Dohody EHP (vec COMP/36.545/F3 — Aminokyseliny) [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 152, 2001, s. 24) Komisia sankcionovala viacero podnikov za ich účasť na karteli s lyzínom. Komisia stanovila zásadu zvýšenia o 10 % za každý rok porušenia, ale neuplatnila ju jednotne a bez toho, aby k tomu poskytla vysvetlenie. Súd prvého stupňa v rozsudku z 9. júla 2003, Cheil Jedang/Komisia (T-220/00, Zb. s. II-2473, body 130 až 139), upravil túto situáciu znížením zvýšenia stanoveného z dôvodu dĺžky trvania porušenia v prospech podniku, voči ktorému bola uplatnená zásada zvýšenia o 10 % za každý rok.

119 V každom prípade treba pripomenúť, že dodržiavanie zásady rovnosti zaobchádzania musí byť v súlade s dodržiavaním zásady zákonnosti, podľa ktorej sa nikto nemôže vo svoj prospech dovolávať nezákonnosti, ku ktorej došlo v prospech iného (rozsudok Súdneho dvora zo 4. júla 1985, Williams/Dvor audítorov, 134/84, Zb. s. 2225, bod 14; rozsudky zo 14. mája 1998, SCA Holding/Komisia, už citovaný v bode 49 vyššie, bod 160, a LR AF 1998/Komisia, už citovaný v bode 43 vyššie, bod 367).

120 Na rozdiel od tvrdení žalobcu z ustanovení bodu 1 B usmernení však nevyplýva, že prvý rok porušovania sa nemá brať do úvahy. V tejto súvislosti je totiž len stanovené, že v prípade krátkodobých porušení, vo všeobecnosti s dĺžkou trvania kratšou ako jeden rok, sa žiadne zvýšenie neuplatňuje. Zvýšenie sa naopak uplatňuje v prípade porušení s dlhším trvaním, pričom môže byť stanovené za „každý rok“ na 10 % východiskovej sumy, ak, ako v danom prípade, porušenie trvalo viac než päť rokov (rozsudok Cheil Jedang/Komisia, už citovaný v bode 118 vyššie, bod 133).

121 Z toho vyplýva, že žalobný dôvod založený na neproporcionálnom a/alebo diskriminačnom zaobchádzaní vo vzťahu k žalobcovi, pokiaľ ide o stanovenie zvýšenia východiskovej sumy pokuty z dôvodu dĺžky trvania porušenia a vzhľadom na rozhodovaciu prax Komisie, musí byť zamietnutý.

*O maximálnej hranici pokuty stanovenej v článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17*

O neuplatnení hornej hranice 10 % celosvetového obratu voči žalobcovi

122 Článok 15 ods. 2 nariadenia č. 17 stanovuje, že pokuty ukladané Komisiou podnikom, ktoré porušili článok 81 ES alebo článok 82 ES, nepresahujú „10 % obratu v predchádzajúcom obchodnom roku každého podniku, ktorý sa zúčastnil porušenia“.

123 Žalobca tvrdí po prvé, že Komisia porušila uvedený článok, lebo v danom prípade mala *ex offo* znížiť základnú čiastku pokuty na základe uplatnenia tohto článku, a to vzhľadom na pokuty, či už ide o základnú čiastku, alebo o konečnú čiastku, ktoré mu už boli uložené vo veciach grafitových elektród a špeciálnych grafitov, keďže celkový súčet týchto pokút vrátane pokuty uloženej v Rozhodnutí zreteľne presahuje 10 % jeho celosvetového obratu. Toto riešenie vyplýva z cieľa, na ktorý má slúžiť horná hranica 10 % stanovená v článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17, ktorým je ochrana podniku pred neprimeranou pokutou, ktorá by mohla ohroziť jeho ekonomickú existenciu.

124 Treba upresniť, že hoci Komisia je oprávnená, s možnosťou súdneho preskúmania Súdom prvého stupňa, slobodne rozhodnúť o priznaní zníženia pokút na základe oznámenia o spolupráci s ohľadom na okolnosti každej veci, je povinná dodržať hornú hranicu 10 %. Komisia nemá diskrečnú právomoc pri uplatňovaní hornej hranice 10 %, ktorá súvisí výlučne s výškou obratu stanoveného v článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17. Ako zdôrazňuje generálny advokát Tizzano vo svojich návrhoch

k rozsudku Súdneho dvora z 28. júna 2005, Dansk Rørindustri a i./Komisia (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, Zb. s. I-5425, I-5439, bod 125), „na základe definície predstavuje horná hranica absolútny limit, ktorý sa automaticky uplatní pri dosiahnutí určitej prahovej hodnoty, nezávisle od ostatných kritérií posúdenia“.

125 V danom prípade základná čiastka pokuty bola určená v závislosti od závažnosti a dĺžky trvania porušenia na 44,1 milióna eur, pokiaľ ide o žalobcu, pričom táto suma ostáva nezmenená po preskúmaní prípadných priťažujúcich alebo poľahčujúcich okolností Komisiou, keďže žiadna z týchto okolností nebola preukázaná v neprospech či prospech žalobcu. Táto suma 44,1 milióna eur je pritom zjavne nižšia ako hranica 10 % celkového obratu uvedeného podniku, ktorý dosahoval 1 112 miliónov eur za rok 2002. Žalobcovi preto nemôže byť priznané nijaké zníženie základnej čiastky pokuty a Komisia správne uplatnila článok 15 ods. 2 nariadenia č. 17.

126 Argumentácia žalobcu uvedená v bode 123 vyššie spochybňuje jasné znenie citovaného článku, z ktorého vyplýva, že horná hranica 10 % sa uplatňuje osobitne na každé porušenie sankcionované Komisiou (rozsudok Tokai II, už citovaný v bode 52 vyššie, bod 377). V tejto súvislosti treba pripomenúť, že pri stanovení pokuty v rámci limitov uvedených v článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 toto ustanovenie ukladá zohľadniť závažnosť a dĺžku trvania „porušenia“.

127 Z judikatúry Spoločenstva v súvislosti s výslovným odkazom na obrat vyplýva, že horná hranica 10 % je určená na zabránenie tomu, aby boli pokuty neproporcionálne vo vzťahu k významu podniku, a keďže približný obraz o tom môže skutočne dať len celkový obrat, musí sa tomuto percentu rozumieť ako percentu z celkového obratu (rozsudok Musique diffusion française a i./Komisia, už citovaný v bode 49 vyššie,

bod 119). Cieľ hornej hranice 10 %, tak ako bol definovaný, je však neoddeliteľne spätý so znením a s dosahom článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17, ktoré boli spomenuté v predchádzajúcom bode, a tento cieľ nemôže odôvodniť výklad uvedeného článku, o aký sa snaží žalobca, ktorý je v rozpore s jeho znením.

128 Na podporu svojho žalobného dôvodu sa žalobca takisto odvoláva na rozhodnutie Komisie 2003/2/ES z 21. novembra 2001 týkajúce sa konania o uplatnení článku 81 [ES] a článku 53 Dohody EHP (vec COMP/E-1/37.512 — Vitamíny) [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 6, 2003, s. 1), v ktorom Komisia dospela k záveru, že každý z dvoch podnikov sa dopustil ôsmich porušení článku 81 ES, a v dôsledku toho im uložila osem pokút. V tejto súvislosti treba uviesť, že výška každej z týchto pokút rešpektuje hornú hranicu 10 % a že pripomienka žalobcu, podľa ktorej súčet pokút uložených každému podniku bol nižší ako 10 % celkového obratu uvedeného podniku, nepreukazuje v danom prípade porušenie článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 zo strany Komisie.

129 Po druhé žalobca tvrdí, že Komisia sa v podstate dopustila zneužitia právomoci. Podľa neho sa Komisia mala snažiť vyhnúť dodržaniu hornej hranice 10 % oddeleným sankcionovaním v troch rôznych rozhodnutiach správania, ktoré bolo v rozpore s právom hospodárskej súťaže a ku ktorému došlo v rovnakom období.

130 Žalobca bol na pojednávaní vyzvaný, aby upresnil rozsah tohto tvrdenia, načo uviedol, že tým nechcel tvrdiť, že kartely uvedené vo veciach s grafitovými elektródami a so špeciálnymi grafitmi a kartel, v súvislosti s ktorým bolo prijaté Rozhodnutie, v skutočnosti predstavujú jedno a to isté porušenie.

131 V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že Komisia mohla uložiť žalobcovi štyri rôzne pokuty, z ktorých každá rešpektuje hranice stanovené článkom 15 ods. 2 nariadenia č. 17, za predpokladu, že sa dopustil štyroch rôznych porušení ustanovení článku 81 ods. 1 ES, vzhľadom na to, že vo veci so špeciálnymi grafitmi Komisia začala len jedno konanie, ktoré viedlo k prijatiu jediného rozhodnutia preukazujúceho dve rôzne porušenia, z ktorých sa jedno týkalo trhu so špeciálnym izostatickým grafitom a druhé trhu so špeciálnym extrudovaným grafitom, a žalobcovi uložila dve rôzne pokuty.

132 Za týchto okolností argumentácia žalobcu týkajúca sa údajného „protiprávneho obídenia" hornej hranice stanovenej článkom 15 ods. 2 nariadenia č. 17 je úplne irelevantná. Na uplatnenie vyššie uvedenej hranice je totiž nepodstatné, ako tiež oprávnene uvádza Komisia, či rôzne porušenia pravidiel hospodárskej súťaže sú sankcionované v rámci jedného konania alebo v rámci oddelených konaní začatých v rôznom čase, keďže horná hranica 10 % sa uplatňuje na každé porušenie článku 81 ES.

133 Všeobecné úvahy žalobcu týkajúce sa skutočnosti, že postup Komisie v danom prípade mal mať demoralizujúci účinok na podnik, ktorý tak nezvládal konsolidovať svoju finančnú situáciu, a spôsobil mu pretrvávajúce verejné odsúdenie vyvolávajúce dodatočnú ujmu vo forme poškodenia dobrej povesti, sú takisto úplne irelevantné z hľadiska požiadaviek na preukázanie porušenia článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 alebo zneužitia právomoci, ktorých sa mala Komisia údajne dopustiť.

134 Napokon treba uviesť, že Komisia priznala žalobcovi zníženie výšky pokuty o 33 % vzhľadom na jeho vážne finančné problémy a skutočnosť, že mu nedávno boli vo veciach s grafitovými elektródami a so špeciálnymi grafitmi uložené vysoké pokuty za jeho účasť na kartelových činnostiach, ktoré prebiehali súčasne.

O údajne diskriminačnom uplatnení hornej hranice 10 % v prospech podniku Hoffmann

135 Treba uviesť, že žalobca netvrdí, že sa nachádzal v podobnej situácii ako Hoffmann, ale že Komisia neregulárne uplatnila hornú hranicu 10 % v prospech podniku Hoffmann, keď vychádzala z nesprávneho celkového obratu. Tvrdí, že Hoffmann bol prevzatý zo strany Schunk 28. októbra 1999 a že súčet základných čiastok stanovených pre oba podniky (53,1 milióna eur) predstavuje menej než 10 % ich kumulovaného obratu za rok 2002 (624,4 milióna eur), čo je situácia, keď je zakázané akékoľvek zníženie výšky pokuty pri uplatnení hornej hranice 10 %.

136 V súvislosti, v akej sa žalobca odvoláva na neoprávnené zníženie výšky pokuty v prospech Hoffmann, a aj za predpokladu, že Komisia neoprávnene priznala tomuto podniku zníženie nesprávnym uplatnením hornej hranice 10 %, treba pripomenúť, že dodržiavanie zásady rovnosti zaobchádzania musí byť v súlade s dodržiavaním zásady zákonnosti, podľa ktorej sa nikto nemôže vo svoj prospech dovolávať nezákonnosti, ku ktorej došlo v prospech iného (rozsudok Williams/Dvor audítorov, už citovaný v bode 119 vyššie, bod 14; rozsudky zo 14. mája 1998, SCA Holding/Komisia, už citovaný v bode 49 vyššie, bod 160, a LR AF 1998/Komisia, už citovaný v bode 43 vyššie, bod 367).

137 Na doplnenie treba uviesť, že Komisia musí na účely uplatnenia hornej hranice 10 % zohľadniť obrat dotknutého podniku, a síce podniku, ktorému sa pripísalo porušovanie, ktorý bol na základe toho vyhlásený za zodpovedný a ktorému bolo oznámené rozhodnutie o uložení pokuty (rozsudok Súdu prvého stupňa zo 4. júla 2006, Hoek Loos/Komisia, T-304/02, Zb. s. II-1887, bod 116).

138 V danom prípade je pritom nesporné, že Komisia vyvodila záver, že Hoffmann porušil článok 81 ES tým, že sa samostatne a v rámci svojej vlastnej zodpovednosti podieľal na karteli od septembra 1994 do októbra 1999, t. j. predtým, ako ho prevzal Schunk. Okrem toho po tomto prevzatí si Hoffmann zachoval svoju právnu subjektivitu, ako aj predmet podnikania a dostatočné aktíva, hoci ho v súčasnosti riadi Schunk (odôvodnenie č. 256 Rozhodnutia). Komisia teda oprávnene uviedla, že Hoffmann sám musí niesť zodpovednosť za porušenie, ktorého sa dopustil predtým, ako ho prevzal Schunk, a vychádzala výlučne z jeho vlastného obratu pri uplatňovaní hranice 10 % obratu uvedenej v článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17.

139 Z toho vyplýva, že žalobné dôvody založené na nesprávnom alebo diskriminačnom uplatnení a „protiprávnom obídení" hornej hranice 10 % obratu uvedenej v článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 musia byť zamietnuté.

*O úrokoch z omeškania*

140 Žalobca zdôrazňuje, že po oznámení Rozhodnutia a uplynutí lehoty troch mesiacov v prípade nezaplatenia pokuty začínajú plynúť úroky z omeškania s úrokovou sadzbou 5,5 %, ktorú tvorí refinančná sadzba Európskej centrálnej banky (ECB) vo výške 2 % k relevantnému dňu, zvýšená o 3,5 %, pričom táto sadzba 5,5 % sa znižuje na 3,5 % v prípade podania žaloby so zriadením bankovej záruky.

141 Tvrdí, že Komisia v Rozhodnutí vôbec neodôvodnila túto veľmi vysokú a svojvoľnú úrokovú sadzbu. Okrem toho ide o obmedzujúcu úrokovú sadzbu, ktorá pôsobí bez právneho základu ako doplňujúci postih sankcionujúci využitie prostriedku právnej

ochrany a ktorá porušuje „všeobecnú zásadu práva Spoločenstva, podľa ktorej má každý právo na účinný opravný prostriedok bez toho, aby mu skutočnosť, že využil právnu ochranu, spôsobovala ujmu“.

142 Treba poznamenať, že podnik SGL už uplatnil podobný žalobný dôvod v rámci konaní, ktoré viedli k vydaniu rozsudku Tokai I, už citovanému v bode 62 vyššie, a rozsudku Tokai II, už citovanému v bode 52 vyššie, v ktorých Súd prvého stupňa zamietol uvedený žalobný dôvod, čo Súdny dvor potvrdil v rámci odvolacieho konania v rozsudkoch z 29. júna 2006, SGL Carbon/Komisia (C-308/04 P, Zb. s. I-5977, body 113 až 118), a z 10. mája 2007, SGL Carbon/Komisia (C-328/05 P, Zb. s. I-3921, body 109 až 115).

143 V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že podľa ustálenej judikatúry (rozsudok Súdneho dvora z 25. októbra 1983, AEG/Komisia, 107/82, Zb. s. 3151, body 141 až 143; rozsudky Súdu prvého stupňa zo 14. júla 1995, CB/Komisia, T-275/94, Zb. s. II-2169, body 46 až 49, a LR AF 1998/Komisia, už citovaný v bode 43 vyššie, body 395 a 396) právomoc, ktorou Komisia disponuje podľa článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17, zahŕňa možnosť určiť dátum splatnosti pokút a dátum začatia plynutia úrokov z omeškania, určiť úrokovú sadzbu týchto úrokov a v prípade potreby stanoviť podmienky vykonania svojho rozhodnutia vyžadovaním zriadenia bankovej záruky pokrývajúcej istinu a úroky uložených pokút. V prípade neexistencie takej právomoci by prospech, ktorý by podniky mohli získať oneskoreným platením pokút, mal za následok oslabenie sankcií uložených Komisiou v rámci plnenia jej úlohy dohľadu nad uplatňovaním pravidiel hospodárskej súťaže. Uplatnenie úrokov z omeškania v prípade nezaplatenia pokuty je tak odôvodnené snahou vyhnúť sa tomu, aby potrebný účinok Zmluvy nebol zmarený jednostrannými praktikami uplatňovanými podnikmi, ktoré sú v omeškaní s platením uložených pokút, a aby sa vylúčilo zvýhodnenie takýchto podnikov v porovnaní s podnikmi, ktoré zaplatia im uložené pokuty k stanovenému dňu ich splatnosti (rozsudok Tokai I, už citovaný v bode 62 vyššie, bod 475).

144 V tomto kontexte judikatúra priznala Komisii právo určiť úroky z omeškania s úrokovou sadzbou platnou na peňažnom trhu zvýšenou o 3,5 percentuálneho bodu (rozsudky Súdu prvého stupňa CB/Komisia, už citovaný v bode 143 vyššie, bod 54; z 8. októbra 1996, Compagnie maritime belge transports a i./Komisia, T-24/93 až T-26/93 a T-28/93, Zb. s. II-1201, bod 250, a LR AF 1998/Komisia, už citovaný v bode 43 vyššie, bod 397) a v prípade zriadenia bankovej záruky určiť úroky z omeškania s úrokovou sadzbou platnou na peňažnom trhu zvýšenou o 1,5 percentuálneho bodu (rozsudok CB/Komisia, už citovaný v bode 143 vyššie, bod 54).

145 Tieto riešenia už majú aj textový základ, pretože boli upravené nariadením Komisie (ES, Euratom) č. 2342/2002 z 23. decembra 2002, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá na vykonávanie nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 357, s. 1; Mim. vyd. 01/004, s. 145), a to presnejšie v článku 86 tohto nariadenia, ktorého zákonnosť žalobca nepopiera. Toto nariadenie podľa svojho článku 273 nadobudlo účinnosť 1. januára 2003.

146 Treba uviesť, že Súd prvého stupňa vo svojej judikatúre akceptoval úroky z omeškania vo výške 7,5 %, 13,25 % a 13,75 %, upresňujúc, že Komisia je oprávnená stanoviť referenčný bod na vyššej úrovni, ako je úroková miera poskytovaná priemernému dlžníkovi, ktorá je uplatniteľná na peňažnom trhu, a to v rozsahu potrebnom na odradenie od omeškávania (pozri rozsudok Tokai I, už citovaný v bode 62 vyššie, bod 476 a tam citovanú judikatúru). Za týchto okolností úrokové sadzby 5,5 % a 3,5 % stanovené v danom prípade nemôžu byť považované za neproporcionálne vzhľadom na legitímny cieľ uvedený vyššie.

147 Argumentácia žalobcu o porušení údajnej všeobecnej zásady práva Spoločenstva, podľa ktorej „má každý právo na účinný opravný prostriedok bez toho, aby mu skutočnosť, že využil právnu ochranu, spôsobovala ujmu“, v podstate znamená pre podnik sankcionovaný pokutou dovolávanie sa oprávnenia podať žalobu bez toho, aby tým

podstupoval riziko, pokiaľ ide o následky zamietnutia takej žaloby, a v konečnom dôsledku vedie k popretiu *ratio legis* určenia úrokov z omeškania, a síce predchádzania nadmernému podávaniu žalôb.

148 Žalobca v každom prípade nepreukazuje, že Komisia stanovením úrokovej sadzby vo výške 5,5 % a 3,5 % porušila právo na účinnú súdnu ochranu, ktorá predstavuje všeobecnú zásadu práva Spoločenstva. Treba napokon konštatovať, že úrokové sadzby stanovené Komisiou v jej rozhodnutiach vo veciach s grafitovými elektródami a so špeciálnymi grafitmi, ako aj v danom prípade zjavne neodradili žalobcu od podania žaloby na súd Spoločenstva.

149 Okrem toho úvahy žalobcu o vplyve dĺžky trvania súdneho konania, ktorá je pri tomto druhu konania nepredvídateľná, nemôžu oslabiť vyššie uvedený záver. Takisto treba uviesť, že na účely predídenia dôsledkom nepredvídateľnej dĺžky trvania súdneho konania na výšku úrokov má podnik možnosť požiadať o odklad výkonu Rozhodnutia Komisie, ktorým mu bola uložená pokuta, alebo zriadiť bankovú záruku umožňujúcu zníženie úrokovej sadzby z 5,5 % na 3,5 %.

150 Žalobca sa navyše odvoláva na prax Komisie spočívajúcu v priznaní úroku, ktorý je vyšší o 0,1 % od minimálnej úrokovej sadzby poskytovanej na refinančné operácie Európskej centrálnej banky, platbám, ktoré podniky uskutočňujú na úhradu svojich pokút, čo umožňuje neutralizovať riziko uvádzané v predchádzajúcom bode.

151 Podľa žalobcu táto prax dokazuje, že podľa samotnej Komisie tieto nízke úroky sa javia byť postačujúcimi na vyhnutie sa nadmernému podávaniu žalôb, pretože inak by žiadne úroky neboli zaplatené, a že teda výška úrokov požadovaných v danom prípade je v každom prípade neodôvodnená a je prinajmenšom neodôvodnená, pokiaľ ide o výšku úrokov presahujúcich tie úroky, ktoré sú vyplácané Komisiou.

152 Priznaním úroku, ktorý je vyšší o 0,1 % od minimálnej úrokovej sadzby poskytovanej na refinančné operácie Európskej centrálnej banky, predbežným platbám, ktoré podniky uskutočňujú na úhradu svojich pokút, Komisia priznáva dotknutému podniku zvýhodnenie, ktoré nevyplýva z ustanovení Zmluvy ani z ustanovení nariadenia č. 17, ani z ustanovení nariadenia č. 2342/2002 (pozri v tomto zmysle rozsudok CB/Komisia, už citovaný v bode 143 vyššie, bod 82) a ktoré nemôže platne tvoriť základ žalobného dôvodu žalobcu. Úroková sadzba uplatňovaná Komisiou na pokuty, v prípade ktorých sa neskôr ukáže, že nemali byť zaplatené, sleduje totiž úplne iný cieľ než úroková sadzba na úroky z omeškania: prvá úroková sadzba má za cieľ zabrániť bezdôvodnému obohateniu Spoločenstiev na úkor podniku, ktorého žaloba o zrušenie jeho pokuty bola úspešná, zatiaľ čo druhá úroková sadzba má za cieľ zabrániť zneužívaniu, ku ktorému dochádza v prípade omeškania so zaplatením pokuty (rozsudok Tokai II, už citovaný v bode 52 vyššie, bod 414).

153 Napokon treba uviesť, že zo znenia článku 2 Rozhodnutia v spojení so znením listu z 11. decembra 2003, ktorým Komisia oznámila žalobcovi Rozhodnutie, vyplýva, že spôsob stanovenia úrokov z omeškania v ňom bol jasne uvedený a že Komisia si tým splnila povinnosť odôvodnenia stanovenú v článku 253 ES.

154 Z toho plynie, že žalobný dôvod týkajúci sa úrokových sadzieb stanovených v Rozhodnutí, tak ako je uvedený v bode 141 vyššie, musí byť zamietnutý.

155 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že žalobu treba v celom rozsahu zamietnuť.

**O trovách**

156 Podľa článku 87 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže žalobca nemal vo veci úspech, je opodstatnené zaviazať ho na náhradu trov konania v súlade s návrhom Komisie.

Z týchto dôvodov

SÚD PRVÉHO STUPŇA (piata komora)

rozhodol a vyhlásil:

**1. Žaloba sa zamieta.**

**2. SGL Carbon AG je povinný nahradiť trovy konania.**

Vilaras Prek Ciucă

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 8. októbra 2008.

Tajomník Predseda komory

E. Coulon M. Vilaras

# Obsah

Skutkové okolnosti . . . . . II - 2520

Konanie a návrhy účastníkov konania . . . . . II - 2526

Právny stav . . . . . II - 2528

O určení základnej čiastky . . . . . II - 2528

O závažnosti porušenia . . . . . II - 2528

— O porušení povinnosti odôvodnenia . . . . . II - 2528

— O rozhodovacej praxi Komisie . . . . . II - 2532

— O rozdelení členov kartelu do kategórií . . . . . II - 2537

O dĺžke trvania porušenia . . . . . II - 2549

O maximálnej hranici pokuty stanovenej v článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 . . . . . II - 2554

O neuplatnení hornej hranice 10 % celosvetového obratu voči žalobcovi . . . . . II - 2554

O údajne diskriminačnom uplatnení hornej hranice 10 % v prospech podniku Hoffmann . . . . . II - 2558

O úrokoch z omeškania . . . . . II - 2559

O trovách . . . . . II - 2564